

après J. Ch.). Paris, Gabalda, 1909, str. VIII—349, cijena Fr 10.

Ovo je vrstno djelo u prvom redu od velike vrijednosti za razumijevanje novoga zavjeta, jer nas upoznaje sa tađanjim duševnim raspoloženjem židovstva s obzirom na mesijanska pitanja, u koliko se ono daje upoznati iz spisa helenista, apokaliptika i rabina. Perioda, koju obragjuje Lagrange, počinje sa Makabejcima (150 pr. Krista) i svršava sa Tanaitima, učiteljima Mišne (oko 200 poslije Krista).

Djelo se raspada u četiri dijela. Prvi se dio (str. 1—36) bavi sa helenistima Josipom i Philonom, drugi dio (str. 37—135) obragjuje „Mesijanizam“ po apokrifnim apokaliptikama, u trećem dijelu (str. 137—265) Lagrange istražuje mesijanizam farizeizma ili rabinizma, kako se nalazi kod t. z. Tanaita, a u četvrtom dijelu (str. 266—331) prikazuje praktično djelovanje mesijanskih ideja (le messianisme en action) u tri poglavlja: 1. držanje judaizma spram pogana 2. rabini naprama kršćanstvu — mnijenje o Kristu u talmudu i njemu srodnim spisima, židovska polemika i 3. mesijanska razočaranja do u najnovije doba. Na koncu (str. 333—349) se nalaze nekoji najvažniji tekstovi, popis citiranih auktoriteta obiju talmuda i točno stvarno kazalo.

Jedino je šteta, što je učeni pisac, urednik glasovitog biblijskog časopisa Revue biblique, koji izlazi u Jeruzalemu, principijelno isključio iz svoga istraživanja o mesijanizmu kod Židova bibliju. Djelo bi bilo još od mnogo veće — osobito apologetičke — vrijednosti, da je L. takogjer obradio

mesijanizam u starom i novom zavjetu.

H. Rinieri S. I.: *S. Pietro in Roma ed i primi papi secondo i più vetusti cataloghi della chiesa Romana.* G. B. Berutti, Torino, 1909. str. LV—404, cijena L. 450

Ovo djelo, kako iz uvoda saznajemo, imade specijalnu zadaću da pobije kronologiju Harnackovu i Semerie.

Knjiga se raspada u dva dijela. Prvi dio (str 1—191) nosi naslov: Prvi pape i stari katalozi; tu je sve skupa sabrano što se kod pisaca i drugih izvora nalazi o osobama, imenima, slijedu i t. d. papâ.

U drugom dijelu se bavi pisac sa važnijim dogagjajima iz života sv. Petra te se još jednom obazire na sv. Petra kao prvog biskupa rimskog i kako je dugo trajao njegov episkopat.

I ako pisac nije svaku svoju tvrdnju apodiktčki dokazao i ako nije vrela, iz kojih je crpio, kritički ispitao, ipak imade u tom djelu vrlo uspjelih partija n. pr. da monarhistička uredba Crkve nije tek nastala sredinom drugoga stoljeća i t. d. proti Harnacku.

Les Saints. Collection publicé sous la direction de Henri Joly, membre de l' Institut. Paris, Gabalda et &.

Bila je sretna misao, kad je prije po prilici 10 godina Joly odlučio izdavati zbirku života svetih. Sam je Dupanloup jednom kazao, da malo imade života svetih onako pisanih, kako bi morali biti pisani. Princip kod izdavanja biografija svetih bio je stroga historijska kritika i katoličko osjećanje. I zaista uspjeh je bio velik, jer su nam te monografije pružile živi i pravi portrait dotičnoga sveca. Pisaci tih monografija proučili su

točno dokumente i spise o dotičnom svecu i kritički ih ispitati i ocijenili — na takovom se je onda temelju lahko dalje gradilo. Do sada je izašlo 67 takovih monografija, od kojih je pet nagrađeno od francuske akademije, a u pripravi ih je dvanaest. Mnogo ih je već prevedeno na druge jezike. Samo da neke od tih monografija spomenem: Augustin, Vinko de Paul, Jeronim, Dominik, Bazilije, Ambrozije, Franjo Sal., Ivan Krizostom, Terezija, Bonifacije, Petar, Teodor, Melanija i t. d. Gotovo svaka monografija izašla je u više izdanja. Osobito bi spomenuo od Jolya: Psihologija svetaca (*Psychologie des Saints*), koja je već izašla u 12 hiljada, a nagrađena je od francuske akademije — sada to djelo izlazi u prijevodu od pok. Mije Gečeka u Vrhbosni (2. broj 1910.). Knjiga se raspada u pet poglavlja: ideja svetosti kod raznih religija, narav svetaca, imaginacija, osjetljivost, ljubav i djelovanje njihovo kao i izvanredne činjenice u životu svetih.

Pojedine su monografije vrlo ukusno opremljene te svaka stoji nevezana 2 Fr. a vezana 3 Fr.

Posvátná místa království českého. Marljivi spisatelj dr. A. Podlaha bio je obolio, te se je zato nešto otešlo s ovim izdanjem, ovim četvrtim dijelom. Ovdje obraguje on dva vikarijata: Kolínský i Rokycanský. Prikupio je povjest, pridodao opise, primetnuo nebrojene slike sviju hramova župnih, kapelica, samostana i t. d. jer su sve to spomenici „katoличké víry a nábožnosti v království Českém“. Upravo je milina čitati sve te stvari, ugodno je promatrati Božje domove. ol-

tare u njima i ostalo, jer sve to odaje živu vjeru bratskog nam češkog naroda. Ovakovo sačinjavno djelo mora da veseli svakog vjernika, a ima to i religioznu odgojnu stranu. Listajući po knjizi gledajući one lijepe hramove po ostalim dijelovima svoje domovine, čitajući o velikoj skrbi i brizi svoje braće — budi se i u čitaoca mnoga ta plemenita misao. Mimogred budi istaknuto, kako nam je voljko posmatrajući, da su nam vjerske istine iste, da smo jedno, tako nas zanosi, kad u silnom broju onih raznih mjesta nagjemo n. pr. i ova imena: Mitrovice, Osek, Stupno, Čičov i t. d. Preporučujemo: cijena 3 K. Inače je djelo megju edicijama „Dědictví Svatojanského“ (članarina jedanput za svagda 20 K; Prag IV., Hradčany). V. R.

Steinmüller: Die Feindesliebe nach dem natürlichen und positiven Sittengesetz. Manz, Regensburg, 1909 M. 2'80.

U prvom dijelu S. obraguje ljubav spram neprijatelja sa gledišta naravnoga ćudorednoga zakona, njen naravopravni i psihološki temelj, njenu povjest u antiknom pučkom moralu i u grčko-rimskoj filozofiji.

U drugom dijelu istražuje ljubav k neprijateljima po pozitivnom ćudorednom zakonu, naime u starom zavjetu (Mojsija, psalmi, proroci knjige mudrosti), u novom zavjetu (savršena strpljivost, savršena ljubav, dalnja izgradnja ljubavi spram neprijatelja po Kristu i apostolima), u patrističkoj i skolastičkoj literaturi.

Geheiligtés Jahr. Lernen und Beispiele der Heiligen in kurzen Lesungen für alle Tage des Jahres. Nach dem italienischen frei be-